

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Jokiniemen toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Esipuhe.....	1
2	Toiminta-ajatus.....	2
3	Yksikön rakenne.....	3
4	Ihmiskäsitys.....	3
	4.1 Lapsi- ja oppimiskäsitys.....	3
	4.2 Kasvattajuus	4
5	Yhteisön arvot.....	5
6	Yhteisön kuvaileva osuus.....	6
	6.1 Lapsi yhteisössä	6
	6.2 Kasvattajat yhteisössä.....	7
	6.3 Huoltajat yhteisössä.....	9
	6.4 Yhteistyötahot	10
7	Toiminta- ja oppimisympäristö.....	11
8	Työ lasten parissa	12
	8.1 Toimintatavat.....	12
	8.2 Leikki	14
	8.3 Kieli ja vuorovaikutus	15
	8.4 Esiopetus.....	17
9	Kehittävä työote ja arviointi	18

1 Esipuhe

Jokiniemen toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelman perusajatuksena on nähdä jokainen lapsi ainutlaatuisena ihmisenä. Lapsi on ”laivansa kapteeni” ja kasvattajien tehtävänä on pitää väylät auki, jotta lapsen matkasta tulisi antoisa, rikas ja onnistunut. Matkalla on aina karikoita, mutta niistäkin selviytyminen on osa kasvua ja kehitystä kohti itseensä luottavaa ihmistä.

Lapsen kohtaaminen on työmme peruspilareita. Jokaiselta kasvattajalta edellytämme aitoa läsnäoloa, herkkyyttä ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Hyvä kasvattaja ymmärtää arjen merkityksellisyyden ja hän osaa hyödyntää päivän tilanteita myös pedagogisesti. Vaalimme kasvattajien keskinäistä sekä kasvattajien ja huoltajien välistä avointa vuoropuhelua, luottamusta ja kunnioitusta. Ne luovat turvallisen kasvuympäristön lapselle ja antavat tilaa lapsen tasapainoiselle kehitymiselle.

Tämä varhaiskasvatussuunnitelma perustuu lainsäädännön lisäksi valtakunnallisiin asiakirjoihin: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Opetushallituksen antamiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen opetussuunnitelma ovat myös perustana yksikön omassa suunnitelmassa. Vantaan kaupungin arvot: innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys ovat toimintayksikkömme omia arvoja.

Jokiniemen toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu yhteistyössä päiväkodin, ryhmäperhepäiväkodin ja kerhon kanssa. Vanhemmat ovat myös osallistuneet suunnitelman tekemiseen. Toiminnan sisältöjä sekä toimintamenetelmiä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Tämäkin suunnitelma hioutuu ajan kuluessa. Varhaiskasvatussuunnitelman sisältämän arvopohjan, toiminnan sisältöjen ja tavoitteiden pohjalta luodaan vuosittain toimintasuunnitelmat, joissa arki tulee näkyväksi. Lasten ääni kuuluu vahvasti suunnitelmassa.

2 Toiminta-ajatus

” Mulla on isona kolme ammattia: kynänkorjaaja, keihäänheittäjä, puutarhuri.
Vai tuliskohan musta sittenkin pyöriilevä prinssi tai hyönteistutkija, kun mä aina tutkin
näit hyönteisii.”

- Rausti & Käkelä

Matkalla

3 Yksikön rakenne

Jokiniemen toimintayksikköön kuuluvat Jokiniemen päiväkoti sekä Omenankukan ja Puolukan ryhmäperhepäiväkodit. Päiväkodissa lapset ovat iältään 1-6 -vuotiaita ja ryhmäperhepäiväkodeissa 1-5 -vuotiaita. Lapset on jaettu päiväkodissa ryhmiin, joissa eri-ikäiset toimivat luontevasti yhdessä. Kaksi ryhmistä on integroituja ryhmiä, joiden lapsista osalla on kasvussa ja oppimisessa enemmän tuen tarvetta. Esiopetusikäiset toimivat vertaisryhmänä esiopetusajan. Päiväkodin kahdessa kerhoryhmässä tarjotaan varhaiskasvatustoimintaa lapsille, joilla ei ole päivähoiton tarvetta.

4 Ihmiskäsitys

" Mä olen rohkea ja taitava piirtämään, mutta aika kömpelö. Mun ystävä on vähän ujo, mut tosi hyvä kiipeilemään. Me ollaan ihan erinäkösiä, mutta parhaita kavereita ja pelataan paljon Afrikan tähteä. "

Aikuisten ja lasten välisessä, aitoa läsnäoloa ja lapsilähtöisyyttä korostavassa vuorovaikutuksessa haluamme tukea ihmisenä kasvamista ja oppimista. Otamme toisemme huomioon ja arvostamme jokaisen omaa kulttuuria, arvomaailmaa ja yksilöllisyyttä. Yhteisössämme jokainen on arvokas persoona temperamentteineen. Tavoittelemme tervettä itsetuntoa, koska jos ei osaa arvostaa itseään, ei osaa arvostaa muitakaan. Haluamme kaikille monia onnistumisen kokemuksia. Hyvä itseluottamus auttaa selviytymään ristiriitatilanteista ja kohtaamaan elämässä vastaantulevia karikoita.

4.1 Lapsi- ja oppimiskäsitys

" Mä löysin eilen kovakuoriaisen ja huomasin, että sillä oli kuusi jalkaa. Onpa hyvä, ettei mulla oo kuutta jalkaa, koska olis tylsää solmia kuudet kengännauhat. Oon nimittäin just oppinut solmimaan kenkäni nauhat. "

Lapsi on innokas tutkija ja toimija ja kasvattajien tehtävänä on tukea tätä innokkuutta. Hänellä on sisäinen kiinnostus ja uteliaisuus tekemiseen ja oppimiseen. Oppiminen on kokonaisvaltaista, kaikilla aisteilla tapahtu-

Keskittynyt tutkija metsäretkellä

vaa, lapsen jokapäiväiseen elämään ja kiinnostuksen kohteisiin sidottua. Lapsi oppii leikkimällä, kokeilemalla, tutkimalla, mallia ottamalla, haistamalla ja maistamalla vuorovaikutuksessa muiden lasten ja kasvattajien kanssa. Haluamme, että lapselle kehittyy positiivinen kuva itsestään oppijana.

Lapselle luontainen tapa tutustua itseensä ja ympäristöönsä on liikkuminen ja monipuolisen liikunnan avulla haluamme tuottaa lapselle iloa, terveyttä ja hyvinvointia. Taiteellisen kokemisen ja ilmaisun kautta pyrimme kehittämään lapsen luovuutta ja mielikuvitusta. Lapsi on myös oman arkinsa asiantuntija ja hänellä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa toimintansa sisältöön.

4.2 Kasvattajuus

Kasvattaja ymmärtää oman kasvattajuutensa ja sen merkityksen lasten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin. Ammatillisuus, vuorovaikutuksessa toimiminen ja vuorovaikutusvastuun tiedostaminen ovat työn perustana. Kasvattajan työssä näkyy halu kehittävään työotteeseen. Omaa työtä arvioidaan jatkuvasti yksin, tiimissä ja koko työyhteisössä. Tärkeää on ammatillisuuden säilyttäminen ja vaitiolovelvollisuus.

5 Yhteisön arvot

Toimintamme lähtökohtana ovat Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen arvot.

Innovatiivisuus merkitsee meille

- positiivista asennetta, myönteistä ilmapiiriä ja avointa vuorovaikutusta
- kannustamista, rohkaisua ja tilan antamista uusille ideoille sekä tekemällä ja erehdyksistä oppimista
- omien mielipiteiden ilmaisemisen oikeutta ja oman ajattelun vaatimusta
- oikeutta tehdä valintoja ja kyseenalaistaa asioita
- hyvää struktuuria, omien toimintatapojen tarkastelua ja jatkuvaa arviointia
- muuttuviin olosuhteisiin/tilanteisiin nopeasti ja joustavasti reagoimista

Yhteisöllisyys näkyy meillä

- yhteisenä ymmärryksenä tehtävästämme ja jokaisen sitoutumisena tavoitteisiin
- fyysisenä ja psyykkisenä turvallisuutena
- yhteisvastuullisuutena
- lapsen, huoltajan sekä kasvattajan puheenvuoron kuulemisena ja kunnioittamisena

Kestävä kehitys tarkoittaa meillä

- osaamisen ja asiantuntijuuden jakamista: laitamme hyvän kiertämään
- kulttuurista: monimuotoisuutta ja hyväksyntää
- sosiaalista: aitoa, avointa, arvostavaa ja tasavertaista suhtautumista kaikkiin
- ekologista: ympäristötietoisuuden tavoitteellista kehittämistä ja sisäistämistä toimintatapana.
- taloudellista: resurssien ja hankintojen suunnitelmallista, oikea-aikaista ja joustavaa käyttöä

6 Yhteisön kuvaileva osuus

"Toimintayksikössä jokainen on erivärinen ja ainutlaatuinen tilkku. Kaikki tilkut solmitaan yhteistyöllä suureksi, kaikkia yhdistäväksi peitteeksi."

Jokiniemen varhaiskasvatusyhteisöön kuuluvat kaikki lapset, lasten huoltajat sekä siellä työskentelevät kasvattajat, mukaan lukien keittiön ja laitoshuollon työntekijä. Lisäksi työtämme tukevat monet yhteistyötohot

6.1 Lapsi yhteisössä

"Mä saan kertoa, mitä haluan leikkiä ja kenen kanssa. Mua joskus harmittaa, kun en saa aina leikkiä Villen kaa, vaan aikuiset joskus arpoo kaverit. Oli sit kuitenkin ihan kivaa, leikittiin eläinsairaala, jossa oli ambulanssit."

Jokiniemen toimintayksikössä lähtökohtana on, että jokaista lasta kuullaan ja kuunnellaan. Mahdollistamme lapsille taitojen ja tietojen opettelua leikin varjolla, omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti sekä runsaasti onnistumisen kokemuksia. Koska leikki on keskeisin lapsen kehitystä tukeva toiminto, annamme leikille paljon tilaa ja aikaa. Lapsi saa sukupuolestaan riippumatta leikkiä kaikenlaisia leikkejä. Haluamme myös antaa lapselle kokemuksia siitä, että hän omalla toiminnallaan voi vaikuttaa omaan ja koko lapsiryhmän hyvinvointiin. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun. Kasvattajat vastaavat lapsen aloitteisiin eivätkä sulje ovia ideoilta. Kasvattajina tiedostamme ja huomioimme lasten erilaiset tavat oppia.

Kaikenlaiset tunteet ovat yksikössämme sallittuja, ja yhdessä opettelemme tunteiden säätelyä ja hallintaa. Lasten kehitykseen kuuluva aikuisten asettamien rajojen testaaminen ja kyseenalaistaminen on sallittua yhteisössämme.

Erilaiset kulttuuritaustat tuovat yhteisöömme rikkautta ja luontevaa tapaa oppia ymmärtämään elämän monimuotoisuutta. Tuemme lapsen kasvua oman kulttuurinsa ja suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhdessäoloa pienten ryhmässä

Jokainen lapsi on meille erityinen. Jokainen lapsi on taitava jossakin asiassa ja jokainen tarvitsee tukea jossakin asiassa. Lapsi on oikeutettu laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja saamaan tukea kasvuunsa ja oppimiseensa. Tämä toteutuu arjessa pedagogisesti hyvin suunnitellun toiminnan ja toimintaympäristön avulla. Jos kuitenkin yleinen tuki ei riitä, lapsi tarvitsee vahvempia tukitoimia. Kasvattajat kiinnittävät suurempaa huomiota tapaansa toimia ja ohjata lasta, menetelmiin sekä toimintaympäristöön. Päivän strukturointiin, puhetta tukeviin ja korvaaviin menetelmiin, sekä pienryhmätoimintaan panostetaan enemmän. Vantaan kolmiportaisen tuen tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeutta saada tukea riittävän varhain, oikea-aikaisesti ja joustavasti. Kasvattajan ammattitaito yhteistyössä huoltajien, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja neuvolan kanssa turvaa lapsen tarpeisiin vastaamisen tehostettujen tukimuotojen avulla.

6.2 Kasvattajat yhteisössä

Jokiniemen toimintayksikön työntekijät sitoutuvat yhdessä sovittuihin arvoihin ja toimintatapoihin. Lapsi ja aikuinen ovat tasavertaisia, kuitenkin niin, että aikuinen kantaa vastuun ja lapsella on tilaa olla lapsi. Tavoitteena on hyväksyvä ja salliva työyhteisö, jonka jäsenet toimivat yhdessä ja yhteisvastuullisesti, antavat tilaa itselleen ja muille sekä tukevat toisiaan tarvittaessa.

Avoimuus, empaattisuus, rohkeus, kriittisyys sekä tiedonjano ovat kasvattajien vahvuuksia. Lapsen kasvun ja kehityksen tuntemus, kyky havainnoida lasta sekä lapsen vahvuuksien ja tuen tarpeen tunnistaminen ovat hyvän ammattitaidon peruspilareita. Jokaisella kasvattajalla tulee olla valmiudet toiminnan ja ympäristön tar-

kasteluun ja muuttamiseen lasten tarpeita vastaaviksi. Kasvattajien tehtävänä on lasta kuunnellen järjestää pedagogisesti suunniteltua elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa huomioiden myös arkitilanteet, sekä olla yhteydessä huoltajiin ja muihin tarvittaviin tahoihin.

Talvirieha päiväkodin pihalla

Toimintayksikössämme pidetään kaksi pedagogista palaveria kuukausittain. Ammatillisuutta kehitämme jatkuvasti koulutuksien ja yhteisten pedagogisten keskustelujen avulla, toisiltamme oppien. Haluamme arvostaa omaa ja toistemme vahvuuksia sekä persoonallisuutta. Työtä saa tehdä omana itsenä ja itsestä pitää huolehtia. Työt tehdään työpaikalla.

Yhteisössämme jokainen kasvattaja kuuluu tiimiin ja tämän tiimin tehtävänä on luoda lapsiryhmälle kasvatusta kannattelevat struktuurit. Kasvattajat yhdessä tiimin kanssa vastaavat lasten varhaiskasvatussuunnitelmien, esiopetussuunnitelmien sekä tarvittaessa tehostetun tuen suunnitelmien tekemisestä. Tiimeillä on joka toinen viikko oma palaveriaika, jolloin ryhmän lapsista vastaa naapuritiimi.

Toimintayksikön esimies vastaa yksikkönsä toiminnasta. Hänen tehtävänä on turvata lapsille ja kasvattajille edellytykset mielekkääseen työntekoon. Esimies luo omalta osaltaan työyhteisön ilmapiiriä.

Esimies osallistuu yhteisön palavereihin, pedagogiseen suunnitteluun, toiminnan arviointiin, sekä huolehtii tiedonvälityksestä. Hän on tarvittaessa lasten huoltajien ja henkilökunnan saatavilla.

Tulos- ja kehityskeskustelut kasvattajien ja esimiehen kesken käydään vähintään kerran vuodessa.

6.3 Huoltajat yhteisössä

"Mä tuun tänne joka aamu, kun äiti ja isä menee töihin. Mä oon iskälle ja äiskälle tosi rakas ja ne on tärkeitä mulle"

Jokiniemen toimintayksikössä arvostetaan avointa kasvatuskumppanuutta vanhempien kanssa. Vanhempien mielipiteillä ja toiveilla on merkitystä. Luottamuksellinen yhteistyö on lapsen etu. Kasvattajilla on vastuu kasvatuskumppanuuden luomisesta ja sen ylläpitämisestä. Tämä näkyy keskusteluvalmiutena, avoimuutena ja herkkyytenä. Kasvatuskumppanuus ja jaettu kasvatusvastuu merkitsevät meille yhteistä sitoutumista toimimaan lapsen edun mukaisesti. Lähtökohtana on aina lapsuutta arvostava ja lasta positiivisesti kannatteleva näkökulma.

"Aina kun mua tullaan hakemaan niin äiti ja isä haluaa tietää, mitä mä oon tänään tehnyt ja kenen kanssa leikkinyt."

Jokiniemen toimintayksikössä panostetaan heti ensimmäiseen kohtaamiseen. Ennen päivähoidon tai esiopetuksen alkamista, käydään huoltajien kanssa lapsi kotioiloissa - keskustelu. Huoltajat kertovat lapsestaan ja omista toiveistaan ja kasvattaja kertoo varhaiskasvatuksen arjesta ja toiminnan sisällöstä. Huoltajat ovat mukana ensimmäisinä päivinä, kun lapsi aloittaa tutustumisen tulevaan päivähoitopaikkaan. Huoltajien mielipiteitä kuunnellaan ja kunnioitetaan ja yhdessä keskustellen pyritään löytämään yhteinen ymmärrys lasta koskevista asioista.

Yhteistyö huoltajien kanssa on päivittäistä ja jokaiseen kohtaamiseen panostetaan. Yhteydenpito voi tapahtua myös puhelimitse, sähköpostitse tai reissuvihkon avulla. Tarpeen tullen järjestetään aikaa henkilökohtaisiin tapaamisiin. Huoltajat tapaavat myös toisiaan vanhempainilloissa ja tapahtumissa.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma tai lapsen esiopetuksen suunnitelma, ja niitä arvioidaan säännöllisesti vuosittain. Lapsi osallistuu suunnitelmien tekoon. Sopimus tai suunnitelma voidaan tehdä myös lapsen kotona ja sitä päivitetään tarpeen vaatiessa useammin. Jokainen lapsi on oikeutettu kasvun ja oppimisen tukeen, mutta jos kuitenkin on herännyt huoli, yhteistyötä tiivistetään. Enemmän tukea tarvitsevalle lapselle tehdään yhdessä tehostetun tai erityisen tuen suunnitelma.

6.4 Yhteistyötahot

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja on tärkeä yhteistyökumppani tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten kasvun ja kehityksen tukemisessa. Hän käy seuraamassa lapsia ryhmässä ja antaa konsultatioapua kasvattajille. Kelto osallistuu tukea tarvitsevan lapsen suunnitelmien tekoon yhdessä kasvattajien, huoltajien ja mahdollisten hoitotahojen kanssa.

Neuvolan, huoltajien ja varhaiskasvatuksen välillä tehdään yhteistyötä, joka tiivistyy lapsen täyttäessä neljä vuotta. Nelivuotias kuuluu laajaan hyvinvointitarkastuksen piiriin ja yhdessä huoltajien kanssa laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa hyödynnetään neuvolassa. Tarkastuksen jälkeen neuvolasta palautuu suunnitelma täydennettynä päivähoitoon. Tämä kaikki tapahtuu huoltajien luvalla.

Puhe-, fysio- ja toimintaterapeutit työskentelevät yksittäisten tukea tarvitsevien lasten kanssa säännöllisesti. He myös konsultoivat lapsen ryhmän kasvattajia antaen asiantuntija-apua, sekä osallistuvat tarvittaessa lapsen tehostetun tai erityisen tuen suunnitelman laadintaan.

Kieli- ja kulttuurikoordinaattori konsultoi toimintayksikköä eri kulttuuritaustaisten lasten asioissa.

Yhteistyökumppaneina ovat lisäksi lasta hoitavat sairaalat, perheneuvolan psykologi, lastensuojelu, tulkkipalvelut sekä työsuojelu. Kuulovammaisten lasten osalta olemme yhteistyössä Hyksin kuulokeskuksen kanssa.

Koulun ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö helpottaa lapsen siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen. Yhteistyöstä lähemmin esiopetuskohdassa.

Päivittäin olemme yhteistyössä keittiön henkilökunnan ja laitoshuollon kanssa.

7 Toiminta- ja oppimisympäristö

"Pihalla mä tykkään kiipeillä kiipeilytelineissä, keinua ja pelata fudista. Kun on tosi kuuma mä ehkä pääsen uimaan. Sinne, veteen, on kiva upottaa tavaroita, ei ne mee kaikki pohjaan. Joelin kanssa mä pelaan aina sählyä."

Toiminta- ja oppimisympäristö koostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä. Fyysistä toiminta- ja oppimisympäristöä kasvattajat muokkaavat niin sisällä, kuin ulkona vastaamaan lapsen tarpeita ja toiveita. He havainnoivat aktiivisesti lapsia, kuuntelevat heitä, huomioivat heidän toiveensa ja tarpeensa ja rakentavat ympäristöä tämän tiedon pohjalta. Ympäristön tulee olla turvallinen, selkeä ja sen tulee kasvaa lapsien mukana. Monipuolisella ympäristöllä houkuttelemme lasta toimimaan ja annamme hänelle valinnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Metsä tarjoaa monipuolisen ympäristön leikeille

Jokiniemen toimintayksikössä yhdessä työskentely lähtee kaikkia tasapuolisesti kunnioittavasta ilmapiiristä, jossa positiivisuus, kiireettömyys, suvaitsevaisuus ja sallivuus ovat peruselementtejä. Keskiössä on lasten ja kasvattajien välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus. Kasvattajat huolehtivat lasten perusturvallisuudesta ja kantavat vastuun johdonmukaisuudesta ja yhteisistä pelisäännöistä. Kasvattajat arvostavat lapsuut-

ta, kunnioittavat koskemattomuutta ja he ovat aidosti läsnä lapsen päivässä. Kasvattajien hassuttelu ja ystävällinen tapa keskustella lapsen kanssa sekä ihastelu vahvistavat lapsen positiivista minäkuvaa. Kasvattaja antaa myös lapsen epäonnistua rohkaisten yrittämään uudelleen.

Lapsiryhmän sosiaaliset suhteet ja niiden pysyvyys ja jatkuvuus luovat turvallisuutta ja mahdollisuuden yhdessä kasvamiseen ja oppimiseen. Sosiaalisia taitoja harjoittelemme yhdessä, kunnioittaen luonteenpiirteitä ja temperamentteja. Ristiriidat ovat osa niin lasten kuin aikuistenkin elämää. Niitä ratkaistaan yhdessä pohdimalla mitä on tapahtunut ja miksi, syyllistä etsimättä.

Toimintayksikölle on tehty yhdessä kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma, ja jokainen kasvattaja on sitoutunut puuttumaan kaikkeen kiusaamiseen.

8 Työ lasten parissa

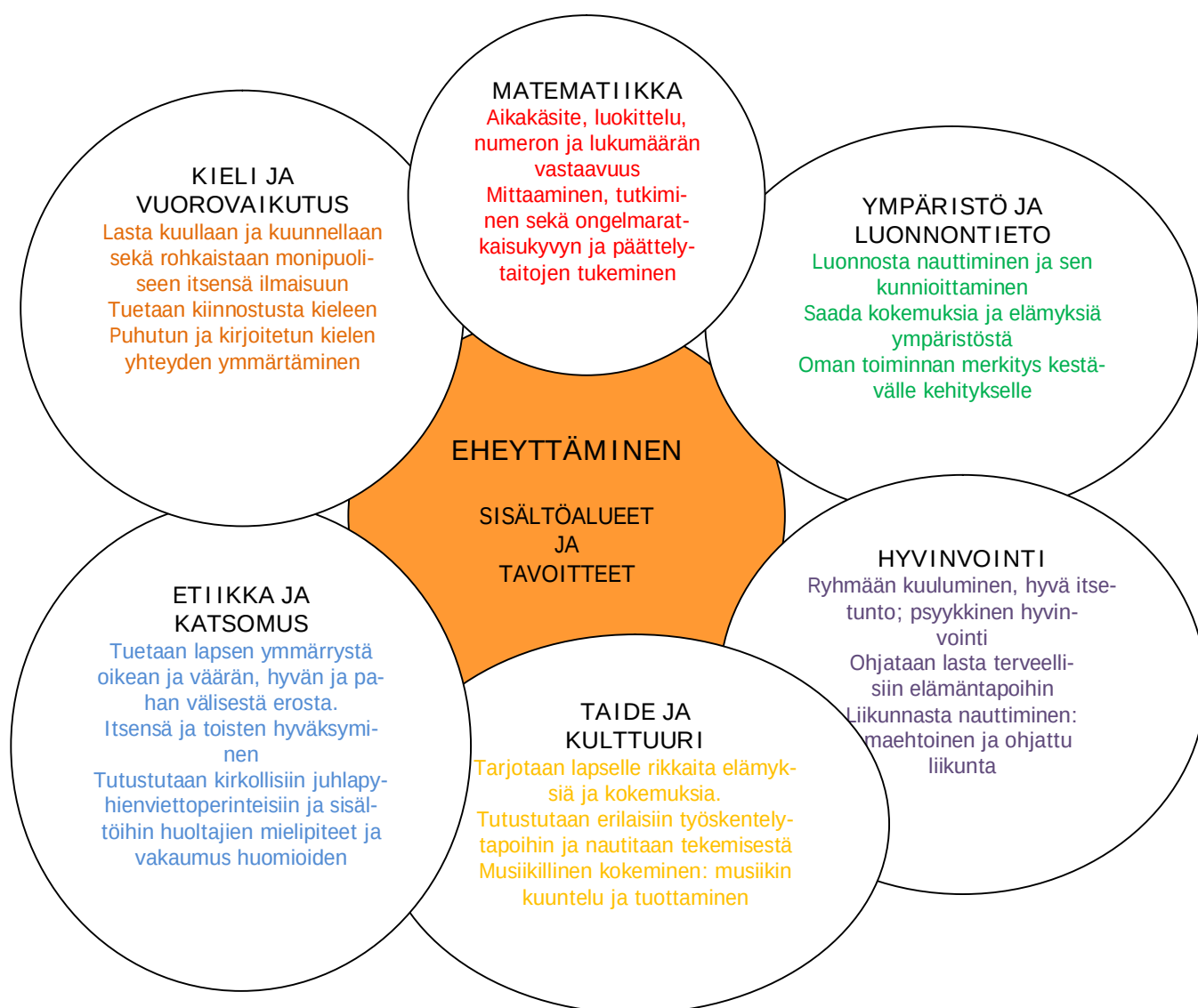
8.1 Toimintatavat

Arvostamme jokaista lasta omana itsenään. Lapset kasvavat ja oppivat vuorovaikutuksessa muiden lasten ja kasvattajien kanssa, aktiivisina toimijoina, kukin omaan tahtiinsa. Lasten päivä rakentuu turvallisesta ryhmästä ja struktuurista: ruokailuista, ulkoiluista, lepohetkistä ja toiminta- ja leikkiajasta. Lepohetkellä saa nukkua, pakko ei ole. Ruokailussa lapsi ottaa ruuan itse. Lisäksi lapsi harjoittelee omatoimisuutta arjessa kasvattajan tuella.

Jokiniemen toimintayksikössä toiminta rakentuu kokonaisuuksista, jotka liittyvät lapsen kiinnostuksen kohteisiin. Keskeistä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on eheyttäminen, jolla tarkoitetaan pedagogisesti suunniteltujen sisältöjen tuomista lapsen arkeen. Eheyttävässä toiminnassa eri sisältöalueet ovat läsnä samanaikaisesti. Sisältöaluejako on aikuisen työväline ja ohjaa siten suunnittelua ja toteutusta. Sisältöjä tärkeimpiä ovat eheytyt kokonaisuudet ja oppimisprosessi. Esimerkiksi metsäretkellä lasten karkeamotoriset taidot kehittyvät, kun kiivetään kantojen yli, ylitetään puunrunkoja, jne. Toisaalta opitaan nauttimaan luonnosta, havainnoimaan ja kunnioittamaan sitä, jolloin toteutuu ekologinen sisältöalue. Lisäksi kielelliset ja matemaattiset sisällöt toteutuvat, kun esimerkiksi nimetään ja lasketaan erilaisia puita.

Eheyttäminen ja sisältöalueet

Lähtökohtana työskentelyssämme on pienryhmä työskentely. Pienryhmässä sosiaalisten suhteiden määrä vähenee, lapsi saa äänensä helpommin kuuluviin ja näin pääsee enemmän vaikuttamaan asioihin. Kasvattajalla on suurempi mahdollisuus lapsen yksilölliseen huomioimiseen. Hän pystyy herkemmin havainnoimaan lasta ja oppii tuntemaan hänet paremmin. Työskentely on rauhallisempaa ja mahdollistaa lapsilähtöisyyden paremmin.

8.2 Leikki

” Lapsi oppii leikiten, kun hän opiskelee leikkien. ”

Leikki on lapsen oppimisen ja kokonaisvaltaisen kehityksen keskeisin toimintamuoto. Lasten keskinäiset suhteet ja vuorovaikutustaidot kehittyvät leikissä. Leikissä lapset käsittelevät kokemuksiaan ja harjoittelevat ongelmanratkaisutaitoja, sekä valintojen tekemistä.

Leikkiä on Jokiniemen toimintayksikössä hyvin monimuotoisesti, vaihdellen lasten omaehtoisesta toiminnasta kasvattajien pedagogisesti suunnittelemiin leikkeihin. Luomme yhteisiä leikkimaailmoja, joissa kasvattajat osallistuvat leikkiin tuoden siihen lisää innostusta, vuorovaikutusta, huumoria ja ovat myös mallintajina. Kasvattajat heittäytyvät leikkiin ja heillä on lupa hassutella. Leikki on yhteisöllistä ja se edesauttaa positiivista ilmapiiriä.

Yhteisen leikkimaailman suunnittelua

Haluamme mahdollistaa moninaiset leikit niin sisällä kuin ulkona. Leikkiloina käytämme ryhmätilojen lisäksi eteisiä, käytäviä, salia, pikkuhuoneita, sekä komeroita. Annamme lapsille leikkiaikaa, leikkirauhaa ja suomme mahdollisuuden pitkäkestoiseen leikkiin. Kasvattajat joustavat aikatauluissa ja suunnitelmissaan. Kasvattajat huolehtivat leikkiympäristön selkeydestä ja rauhallisuudesta ja, että lapselle löytyy leikkikaveri.

Taikamaan roolileikki

Tilanteen ja tarpeen mukaan kasvattajien tehtävät vaihtelevat leikin edellytysten luomisesta leikkiin osallistumiseen sekä leikin havainnoimiseen. Kasvattajat havainnoivat lasten leikkiä ja he hyödyntävät leikkiä pedagogisena menetelmänä tuoden mukaan varhaiskasvatuksen sisältöalueita.

8.3 Kieli ja vuorovaikutus

” Meidän ryhmässä on semmoinen piuha, johon ope puhuu, niin sit huonokuuloiset kuulee paremmin sadut”

Lapsen kieli kehittyy varhaisessa vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutus on aina vastavuoroista lapsen ja kasvattajan välillä, dialogia. Kasvattaja käyttää kieltä monipuolisesti ja tarkasti. Puhe on selkeää ja erityisesti pienten lasten, suomea toisena kielenä puhuvien lasten ja tehostettua tukea puheen kehityksessä tarvitsevien lasten kohdalla, toistavaa. Tekemisiä ja arkea sanotetaan ja kasvattajat hyödyntävät myös arkitoimintatilanteita, kuten ruokailuja, pukeutumistilanteita ja lepohetkiä, vuorovaikutuksellisinä tilanteina.

Kasvattaja rohkaisee lasta ilmaisemaan itseään monenlaisin keinoin: kertomalla, lauluilla, loruilla, draamalla, musiikilla ja kuvallisella ilmaisulla. Huumori ja hassuttelu tuovat ilmapiiriin turvallisuutta. Sadutusta käytetään lasten tarinoiden dokumentointiin.

Lapsen kielenkehityksen tukeminen on merkittävä osa-alue työssämme. Apukeinoina käytämme esimerkiksi kuvia, tukiviittomia, piirtämistä, vinkki kieltä, toistoa ja kili- tai kuttu-leikkiä, jotta lapsi

tulee ymmärretyksi ja itse ymmärtää asioita. Päivän toimintoja, leikkejä, päiväjärjestystä, tiloja ja esimerkiksi tunteita esittäviä kuvia on käytössä jokaisessa ryhmässä ja näistä hyötyvät kaikki lapset. Leikkitaulut tukevat lasta leikin suunnittelussa. Visuaalinen tuki auttaa lasta hahmottamaan ja jäsentämään asioita. Esimerkiksi riitatilanteen selvittelyssä piirretty tapahtumien kulku helpottaa lasta ymmärtämään syy ja seuraussuhteita.

Jos lapsella on puheen tuottamisen tai ymmärtämisen vaikeuksia tai kun hän tulee eri kulttuurista, vailla suomen kieltä, liittyvät kuvat päivän jokaiseen hetkeen. Lapsi, joka puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, on oikeutettu suomi toisena kielenä opetukseen ja hänelle tehdään lapsikohtainen kaksikielisuuden suunnitelma.

Sanallisen vuorovaikutuksen lisäksi lapsen itsetuntoon ja minäkuvan kehittymiseen vaikuttaa sanaton vuorovaikutus. Kasvattajan kehonkieli, katse, ilmeet, eleet ja kosketus kertovat lapselle hänen tärkeydestään. Sanallisen ja sanattoman vuorovaikutuksen tulee tukea toisiaan.

8.4 Esiopetus

Yksikössämme jokainen lapsi on esioppilas. Koulua edeltävä vuosi, ”kuningasvuosi”, hioo lapsen kouluvalmiuksia. Esiopetus vahvistaa lapsen itsetuntoa ja kykyä selviytyä muuttuvissa tilanteissa. Se selkeyttää hänen minäkäsitystään ja antaa työskentelyvalmiuksia koulua ajatellen. Esiopetustoiminnassa painotamme leikinomaisuutta ja toiminnallisuutta, pienryhmätyöskentelyä sekä yksilöllisyyttä.

Tietotekniikka on osa esiopetuksen sisältöä

Varsinainen esiopetusaika on päivittäin neljä tuntia, vähintään tämä aika toimitaan vertaisryhmässä. Esiopetusryhmän muodostavat kaikki esiopetusikäiset lapset päiväkodissa. Lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeet ohjaavat pienryhmien muodostamista esiopetuksen aikana. Peruskouluun valmistavaan esiopetukseen ovat oikeutettuja 6-vuotiaat lapset, joilla ei ole suomenkieltä. Valmistavan opetuksen järjestetään viides esiopetustunti esiopetuksen ulkopuolella sopivassa kohdassa päivää. Lapsilla on omat kotiryhmänsä, johon palataan esiopetusajan päätyttyä.

Esiopetusvuoden syksyllä tehdään yhdessä vanhempien kanssa lapsen esiopetussuunnitelma (LEOPS), jonka tekemiseen osallistuu myös lapsi. Tarvittaessa suunnitelma tarkistetaan keväällä. Syksyllä ja keväällä tehdään yhdessä lapsen kanssa itsearviointi liittyen omiin taitoihin ja kiinnostuksen kohteisiin. Koulujen kanssa tehdään yhteistyötä varsinkin esiopetusvuoden keväällä, jolloin Vantaalla käytössä olevan tiedonsiirtomallin mukaisesti välitetään oppimisen kannalta oleellista tietoa lapsen tulevaan kouluun. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat joko Sujuvasti kouluun – prosessiin tai tuki suunnitellaan yhteistyössä vanhempien ja koulun kanssa tehostettuna Esko – tiedonsiirtona.

Esiopetuksen oppilashuollon tehtävänä on varmistaa jokaiselle lapselle tasavertaiset kasvamisen ja oppimisen mahdollisuudet, sekä taata turvallinen kasvuympäristö jokaiselle lapselle. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat esiopetuksesta vastaavat lastentarhanopettajat, päiväkodin johtaja, alueen konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja neuvolan terveydenhoitaja. Ryhmä kokoontuu päiväkodin johtajan kutsusta syksyllä ja keväällä. Oppilashuolto toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

9 Kehittävä työote ja arviointi

Jokiniemen toimintayksikössä käydään jatkuvasti pedagogista keskustelua, niin tiimeissä, kuin koko työyhteisötasolla. Tarkastelemme toimintatapoja ja rakenteita ja muutamme niitä vastaamaan joustavasti lasten tarpeita. Lapsihavainnoinnin pohjalta tapahtuva suunnittelu varmistaa lapsilähtöisen toiminnan. Pedagogisten keskustelujen avulla opimme toisiltamme uutta ja laitamme hyvän kiertämään.

Itsearviointi on laadukkaan kehittämisen perusväline. Kasvattajat arvioivat työskentelyään jatkuvasti. Myös lapset harjoittelevat arvioimaan omaa toimintaansa yhdessä kasvattajan kanssa keskustellen. Se on aina kannustavaa ja lapsen vahvuuksia korostavaa. Lapsi osallistuu myös oman varhaiskasvatussuunnitelman tekoon yhdessä vanhempien kanssa.

Kehityskeskustelussa esimiehen kanssa kasvattaja tarkastelee omaa työpanostaan ja ammatillista kehittymistään, ja yhdessä keskustellen pohditaan esimerkiksi lisäkoulutusta.

Tiimiarviointi on säännöllisesti tapahtuvaa arviointia koskien oman ryhmän toimintamalleja ja toimintasuunnitelmia. Tämä pedagoginen keskustelu vaatii ammatillista ja toista kunnioittavaa vuorovaikutusta, ja se sisältää kehittävän työotteen. Jokiniemen toimintayksikössä pedagoginen keskustelu, osaamisen jakaminen ja kehittävä työote on vallitseva arjen käytäntö.

Koko työyhteisö asettaa itselleen syksyisin ja keväisin yhteiset tavoitteet ja niitä arvioidaan puolivuositain.

Päivittäiset tapaamiset ja varhaiskasvatussuunnitelmien teko yhdessä huoltajien kanssa mahdollistavat huoltajille toiveiden ja palautteen antamisen. Asiakaspalautteet käsitellään aina joko tiimeissä tai koko työyhteisö tasolla.

Vantaa

Vantaan kaupunki

Sivistystoimi

Jokiniemen toimintayksikkö

Urheilutie 1, 01370 Vantaa

Puh: 09-83923243